

Mobiele TV in opkomst

Op reis met Sacha de Boer

TV kijken, e-mailen, sms-en, muziek downloaden, radio luisteren. Je zou bijna vergeten dat we ooit een mobieltje aanschafte om er mee te bellen. Het aantal diensten dat via de handheld wordt aangeboden neemt met de dag toe. Vooral mobiele TV is een duidelijke groeimarkt.

Op de Cebit in Hannover was dit jaar goed te zien dat bellen alleen blijkbaar niet meer genoeg is voor de moderne nomaden. Alles wat thuis of op kantoor kan, moet ook onderweg kunnen. Liefst met behulp van één toestel, getuige de vele modellen die dit jaar gelanceerd werden op de Cebit. Smartphones, zo heten de gecombineerde apparaatjes en ze zijn vaak GSM-PDA-MP3 speler en Mobiele TV ineen. Ze gaan met grote aantallen over de toonbank, als we de telecomsector mogen geloven.

Eye-ball stress

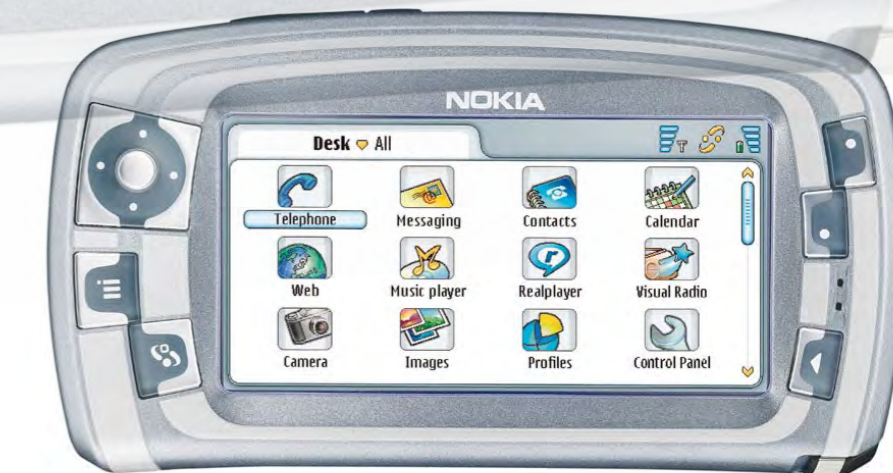
Ik kon me in eerste instantie niet voorstellen dat mobiele TV veel potentie zou hebben. Het turen naar zo'n klein schermje en het proberen te ontcijferen van de titels is knap lastig. Probeer de tickertape van CNN maar eens te lezen. Het WK voetbal wordt gedeeltelijk uitgezonden via mobiele TV. Lekker handig voor iedereen die in de trein zit, maar probeer die bal maar eens te volgen. De medische sector heeft er al een naam voor: Eye-ball stress, de opvolger van RSI? Zolang er geen content

speciaal voor dit medium gemaakt wordt, blijft het aanklooiën. Toch wijzen verschillende pilots uit dat er wel degelijk potentie zit in mobiele TV en dat de willingness-to-pay, zoals dat zo mooi heet, groot is. Terwijl mensen al vijftig jaar gratis thuis naar het NOS journaal kunnen kijken zijn, zijn ze toch bereid om te betalen als het om mobiele TV gaat.

Techniek

Er zijn verschillende technieken waarmee mobiele content kan worden getoond op een handheld: met behulp van UMTS, of via DVB-H. In de Verenigde Staten is (hoe kan het ook anders) nog een ander formaat in opkomst: Mediaflo, het Amerikaanse equivalent van DVB-H. En dan is er nog T-DMB. Afkortingen te over, maar waar staan ze voor? Een korte uitleg: T-DMB, Terrestrial-Digital Multimedia Broadcasting, is een uitbreiding van DAB, Digital Audio Broadcasting. Omdat de industrie duidelijk kiest voor DVB-H, als uitbreiding van het DVB-T net, is de kans dat T-DMB succesvol wordt gering. In Korea geloven ze er nog in, maar de kans dat het in Europa doordringt is uiterst klein. Bovendien is het aantal kanalen dat via TDMB kan worden uitgezonden vele malen minder dan via DVB-H. T-DMB gaat

daarentegen beter om met het energieverbruik van de handheld en kan meer frames per seconden tonen waardoor de beeldkwaliteit beter is dan DVB-H. Video On Demand via UMTS, het snelle mobiele datanetwerk van de telecomproviders, wordt in Nederland aangeboden door Vodafone. Vodafone Nederland is daarmee de eerste commerciële aanbieder van mobiele TV diensten. Deze dienst, Vodafone Live, gebruikt streaming technologie en legt daarom meer druk op de netwerkcapaciteit van Vodafone. Dat is anders bij DVB-H. Dat is een true broadcast techniek en zorgt daarom dat er in het netwerk voldoende capaciteit overblijft voor het aanbieden van andere breedband datadiensten. Vodafone biedt de videostream aan in Realvideo. De beeldkwaliteit is beduidend minder dan die van DVB-H. DVB-H, Digital Video Broadcasting-Handheld, is dus bedoeld voor broadcasting. Met DVB-H kan een groot publiek bereikt worden omdat het één signaal uitzendt, te ontvangen door vele apparaten. Net als de huidige vaste TV zenders. De vraag is natuurlijk of het publiek nog zit te wachten op puur broadcasting nu narrowcasting de mogelijkheid geeft om zelf kunnen bepalen wanneer je wat, waar kijkt. DVB-H maakt gebruik van time slicing. Deze techniek

zorgt er voor dat alleen de informatie van het kanaal dat bekeken wordt, verstuurd wordt naar de handheld. Daardoor zou het mogelijk zijn om acht uur lang te kunnen kijken voordat de batterij leeg is. Zeer efficiënt energiegebruik dus. En dan is er nog Mediaflo. Zowel DVB-H als MediaFlo is ontwikkeld om video met vijftien frames/second te zenden naar een Quarter VGA scherm (QVGA). Beide zeggen ook eenzelfde efficiënt energiegebruik te kunnen garanderen. Volgens Qualcomm, de maker van Mediaflo, zou ook een veel hogere bandbreedte gebruikt kunnen worden dan DVB-H met meer frames/second en daarmee dus een betere kwaliteit. Ook zou MediaFlo meer kanalen aan kunnen en bovendien een beter zappedrag hebben door anders om te gaan met de stroomvoorziening van de ontvanger. Zo kan het omschakelen naar een ander kanaal seconden duren bij DVB-H, bij MediaFlo is dat aanmerkelijk korter. In Engeland gaat BskyB dit jaar een pilot houden met Mediaflo. Tot zover in het kort de techniek. Zonder content heb

je daar weinig aan. De eerste aanbieder van mobiele TV diensten in Nederland is op dit moment Vodafone. KPN volgt waarschijnlijk in 2007 met DVB-H.

Vodafone Live

Vodafone zegt wereldwijd meer dan zeven miljoen mobiele TV abonnees te hebben. Precieze cijfers geven zowel Vodafone als KPN niet, vanwege concurrentiegevoeligheid. In ieder geval is de mobiele TV voor Vodafone inmiddels de derde bron van inkomsten, ná telefonie en SMS. Anders dan bij DVB-H is Vodafone Live een echte ondemand service. Volgens Vodafone is dat de sterke kant van UMTS TV, zij geloven niet zozeer in mobile broadcasting. Vodafone hanteert het pay-per-view model. Een keer het journaal bekijken kost €0,50, laat je je verleiden tot het bekijken van Playboy TV, dat kost dat €2,00 per Playmate. Daarbij maakt het niet uit of je het filmpje helemaal bekijkt of voortijdig afhaakt, het geld ben je kwijt. Je kunt verder nog muziek downloaden in MP4, €2,- per lied-

je (dubbel zo duur als I-Tunes) en natuurlijk wallpapers en ringtones. Verder kun je ook gebruik maken van videotelefonie. De beeldkwaliteit is slecht en bovendien lijkt het vooral een grappige dienst totdat je de rekening krijgt. Tot slot de ANP service van Vodafone Live: korte duidelijk berichten met fotomateriaal, zeer geschikt voor de handheld.

Digitenne

Tijdens het HotSpot Event in Bussum in april van dit jaar, zei Frank Meijerhof, algemeen directeur van Digitenne (onderdeel van KPN), dat medio 2007 DVB-H beschikbaar zal zijn in Nederland. Vreemd genoeg werd dit later ontkend. Op een bijeenkomst waar de uitrol van DVB-T werd uitgelegd aan de regionale omroepen, zei KPN nog geen vast plan te hebben over het lanceren van DVB-H. Wat ze wel bekend maakte was de afsluiting van het analoge TV-net per 31 oktober en het in de lucht brengen van DVB-T, twaalf uur later op 1 november.

De bekende hark-antenne op het dak wordt dan vervangen door een kleine DVB-T antenne, tenminste als het aan KPN ligt. Ik denk dat DVB-H op korte termijn beschikbaar zal komen.

Waarom zou KPN anders zo veel investeren in digitale TV? In Limburg, waar ik werk, kijken zeggen en schrijven 5800 huishoudens nog via deze oude analoge techniek. Dat is 1,2 % van de Limburgse huishoudens. Laat de helft kiezen voor DVB-T, wat ik betwijfel, dan gaat KPN dus in Limburg 2900 DVB-T abonnementen verkopen. Dat lijkt me toch geen businesscase? De meeste mensen die geen kabel hebben, kijken al via de satelliet en stappen echt niet over naar DVB-T. De ware reden ligt waarschijnlijk ergens anders: in het uitrollen van mobiele TV via ditzelfde netwerk. DVB-T zenders worden namelijk gebruikt om DVB-H te kunnen faciliteren. Het lijkt of KPN de politiek makkelijker 'om' krijgt als het gaat om het vervangen van het analoge TV-net dan het opstarten van een DVB-H net. Met andere woorden, als KPN het voor elkaar krijgt om DVB-T dekkend te krijgen, met dakantenne, per 1 november 2006, dan zal het niet lang duren voordat ze mobiele TV gaan uitrollen via dit netwerk. Medio 2007 lijkt me dan zeker haalbaar. Overigens

heeft KPN inmiddels met meerdere partijen contracten gesloten over het leveren van content voor IPTV en DVB-H. Onder hen een aantal publieke omroepen, commerciële omroepen en producenten zoals Endemol. Endemol gaat speciale content voor de TV netwerken van KPN ontwikkelen.

Finland

Er zijn verschillende pilots gehouden met DVB-H. Nokia heeft vorig jaar een pilot in Finland gehouden. Vijfhonderd mensen werden uitgerust met de Nokia 7710 Smartphone en konden gedurende een periode van 4 maanden naar hartelust mobiele TV kijken. De uitkomst was, zeker voor de provider, bevredigend. Nu moet er natuurlijk altijd kritisch gekeken worden naar dit soort testen. Mobiele operators, de grote afnemers van Smartphones, en Nokia zelf zijn natuurlijk erg gebaat bij een goede uitkomst. Maar goed, enkele uitkomsten van de Nokia test:

- De helft van de testers zei een mobiel TV abonnement te willen nemen en geen probleem te hebben met een maandelijks vast bedrag van €10.
- 58 % zei zeker te weten dat mobiele TV succesvol zal zijn.
- Gemiddeld werd 20 minuten per dag gekeken.
- Actieve kijkers zeiden zelfs 30 á 40 minuten per dag te kijken.
- De testers gaven aan niet alleen naar de bekende zenders te willen kijken, maar vroegen om speciale content voor mobiele TV zoals gecomprimeerde TV items waarin in enkele minuten de boodschap verteld werd.
- Populaire TV zenders waren, behalve de Finse zenders, de sportzenders en nieuwszenders zoals: CNN, BBC World en Euronews.
- De top 3 van best bekeken programma's:
 - de IJshockey Wereldkampioenschappen
 - de San Marino en Monaco Formule 1 races
 - en de Champions League wedstrijd tussen Liverpool en AC Milan.
- er werd met name gekeken terwijl men onderweg was met het openbaar vervoer, snel op de hoogte gehouden wilde worden van nieuwsfeiten of even een momentje van rust wilde.....

Ook in Nederland zijn pilots gehouden. SES Astra heeft een pilot gedaan met KPN en 3G Media Consult. Nozema verzorgde de transmissie van het DVB-H signaal in de randstad. Deze pilot kende een interactieve component, waarbij gebruik gemaakt wordt van UMTS of GPRS voor het retourkanaal. Zo konden 500 mensen meedoen aan een filmquiz en zelf videoclip selecteren. De uitkomsten van deze test worden nog 'bestudeerd' en zijn daarom nog niet gepubliceerd. Mobiele operators zien hun traditionele business dalen. Zo wordt alom verwacht dat er in de toekomst nog nauwelijks betaald hoeft te worden voor telefoonverkeer. Mobiele TV wordt gezien als een killer-app die de traditionele diensten langzamerhand gaat vervangen. De mobiele operators verwachten dat ze rond 2009 wereldwijd 51 miljoen mobiele abonnees zullen hebben, die gezamenlijk een jaarmzet zouden moeten generen van 6,5 miljard dollar.

Sacha de Boer

Ik begon dit artikel met mijn eigen sceptis over mobiele TV en het staren naar het kleine schermpje. Maar recente ervaringen hebben mij op een ander spoor gezet. Verveeld in de lobby van een Parijs hotel bekeek ik het 6 uur journaal. On-demand: op het moment dat het mij uitkwam, wachtend op mijn collega's om te gaan eten. En mobiel: het Nederlandse Journaal bekijken midden in Parijs. En dat bleek toch verleidelijk want 24 uur later betrapte ik mijzelf weer met een mobiele Sacha de Boer in mijn hand. Helemaal soepel gaat dat mobiele TV kijken nog niet, soms is de dienst niet bereikbaar terwijl er wel (radio) dekking is en soms crashed het filmpje. Het is ook zaak voor de providers om content voor het mobiele publiek te laten maken en niet alle bestaande TV programma's simpelweg door te zetten. Bovendien denk ik dat het pay-per-view model van Vodafone niet gaat werken. Mensen zijn niet gewend om veel te betalen voor content. Een vast, laag, bedrag per maand lijkt mij reëler en zou deze dienst uit kunnen laten groeien voor de grote massa.

Lucas Vroemen is Technisch manager bij L1 Radio-TV